

Contribution ID: 119

Tür: Oral Presentation

Bir Depolitizasyon Süreci: Yapay Zekanın “Mesih” ya da “Deccal” Olarak Alınlanması

20 Aralık 2024 Cuma 12:30 (30 dakika)

Sosyal bilimler alanında yapay zeka üzerine güncel tartışmaların önemli bir kısmı, yapay zekanın işlevlerine ve geleceğine odaklanmaktadır. Özellikle “derin öğrenme” teknolojisindeki gelişmeler, insan müdahalesi olmaksızın bilgi üretebilen yapay zekanın hangi yönde evrileceği tartışmalarını beraberinde getirmiştir. İnsan müdahalesinin tümüyle ortadan kalktığı bir gelecekte, yapay zekanın nasıl bir gelecek vaat ettiğine ilişkin öngörüler, iki uç yaklaşım üzerinden ele alınabilir. Bunlardan ilki; insanların tarih boyunca yaşadığı sorunların, yapay zekanın yetkin ve tarafsız müdahalesiyle çözülebileceğine inanan ve yapay zekaya dair yenilikleri bir “mesih” beklentisi içerisinde takip eden yaklaşımdır. Diğer uçtaki yaklaşımsa yapay zekanın geleceğinde bir kurtuluşu değil, felaketi görmekte ve yapay zekayı insan varoluşuna bir tehdit olarak değerlendirip “deccal” ile özdeşleştirmektedir.

Yapay zekanın “mesih” olarak alınması, tekniğe duyulan güveni ve teknik ilerlemeye dair ümitli beklentiyi yansıtırken “deccal” olarak alınması, tekniğin insanın kontrolünün dışına taşmış yıkıcı potansiyeline duyulan endişeyi göstermektedir. Her ne kadar söz konusu yaklaşımlar, yapay zekanın geleceğinde bir “mesih” ya da “deccal” görmeleri bakımından karşıt kutuplarda bulunsalar da yapay zeka karşısında insanın konumunu belirlemede aynı zeminden hareket etmektedirler. Her iki yaklaşımda da yapay zeka, tarihin seyrini eline almış gözükmektedir. Yapay zekanın bir özne haline gelip yetkin karar alma becerileri sayesinde kendi yönünü belirlediği düşüncesi, farklı gelecek öngörülerinin ortak kabulüdür. Bu ortak kabule göre yapay zeka, ereklere kendisinin belirlediği bir erekselliğe sahiptir. Her iki alımlama tarzı da insanı edilginleştirmekte ve felaketin ya da kurtuluşun seyircisi konumunda tutmaktadır. Bu alımlama tarzlarıyla düşünüldüğünde, gelecekte yapay zekanın bir “res cogitans” olup olmayacağı tartışması, insanı “zoon politikon” olmaktan alıkoymaktadır. Yapay zekanın bir teknik, tekniğin de bir araç olmasına karşın yapay zekanın “insanlığın amaçları” doğrultusunda bir özne konumuna taşınması, bir depolitizasyon manzarası sunmaktadır. Bu kongre bildirisi, yapay zekayı kendi erekselliği içerisinde ele alan ve insanın politik özne olma özelliğini yitirerek edilginleştiği bir gelecekte yapay zekayı “mesih” ya da “deccal” olarak gören yaklaşımların getirdiği depolitizasyonun eleştirisini içermektedir.

Anahtar Sözcükler: politik felsefe, depolitizasyon, yapay zeka, mesih, deccal

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Philosophy / Felsefe

E-mail / E-posta

skutaykucukler@gmail.com

ORCID ID

0000-0003-4948-6868

Institution / Affiliation / Kurum

İstanbul Üniversitesi

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Suat Kutay Küçükler (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Suat Kutay Küçükler (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 2.2 (Day 3)

Track Classification: Congist'24: Interdisciplinary Approaches